

СЕКЦІЯ «ПОЛІТОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ ТА ПРАВО»

УДК 342.5 (477)

Кириченко В. М.

канд. істор. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ВІДКЛИКАННЯ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Особливе місце в політико-правовій системі суспільства займають політичні партії, критерієм функціональної діяльності яких повинні бути досягнуті політичні, економічні, соціальні результати відповідно до цілей, які вона ставила, а також задоволення інтересів тих соціальних верств і груп населення, які вона представляє. Але на жаль, результати діяльності політичних партій в Україні свідчать про те, що більшість із них безвідповідально ставляться до визначення цілей та завдань партії і, особливо, шляхів їх досягнення з огляду на інтереси соціальних верств, прошарків, груп. Не поодинокі випадки, коли політичні партії та їх кандидати на виборах Президента України та народних депутатів України, після їх обрання не виконують своїх програмних цілей та завдань, а також інших обіцянок, які були надані ними виборцям. Тобто, зазначені суб'єкти за неналежну реалізацію тих владних повноважень, які народ їм передав, та через відсутність відповідної нормативно-правової основи, залишаються без відповідного реагування.

У зв'язку з тим, що невід'ємною ознакою конституційного ладу є наявність у органів державної влади та їх посадових осіб юридичних обов'язків перед окремими громадянами і суспільством в цілому та відповідальність за їх виконання, ми вважаємо, що настав час застосувати проти осіб, які обрані на посаду Президента України чи народним депутатом України не лише політичну відповідальність у вигляді недовіри на наступних виборах (тим паче, що вона не має об'єктивних та універсальних підстав застосування, а також відсутність конкретної інстанції, через яку здійснюється притягнення до політичної відповідальності), а й пряму чи опосередковану (бланкетну) юридичну відповідальність шляхом дострокового припинення їх повноважень. І це є природно, тому що народ, який згідно ч. 2 ст. 5 Конституції України є «...єдиним джерелом влади в Україні...», і є тим самим основним суб'єктом, перед яким згадані особи мають нести юридичну відповідальність. Необхідно, щоб виборці пов'язуючи реалізацію своїх інтересів з певною політичною партією, мали законні

підстави для того, щоб порушувати питання про юридичну відповідальність політичної партії та їх членів, обраних на посаду Президента України, народним депутатом України, в разі невиконання ними своїх функцій та обов'язків, використання депутатського мандату в особистих чи корисних цілях, систематичного порушення норм депутатської етики, як це відбувається в деяких країнах світу.

Незважаючи на те, що в демократичних державах інститут відкликання зазвичай відсутній, але на нашу думку, закріплення на законодавчому рівні цього інституту надасть можливість виборцям безпосередньо позбавляти некомпетентних, безвідповідальних, а іноді й нечесних осіб займаних виборних посад.

Отже, існуючі в Україні реалії вимагають вирішення на законодавчому рівні питань не лише політичної, а й юридичної відповідальності осіб, які обрані на посаду Президента України чи народним депутатом України, за невідповідність їх практичної діяльності положенням політичних програм і передвиборних платформ, а також за неналежну реалізацію тих владних повноважень, які народ як єдине джерело влади їм передав.